

Írta: Németi Anita

PROGRAM A GYERMEKMUNKA MEGSZÜNTETÉSÉRE

A jegyzetet a DCI (Nemzetközi Gyermekvédelmi Csoport) készítette. A szervezet 1979-ben alakult a svájci Genf városában, és 40 országban működik kihelyezett csoportja. A tagok célja, hogy világszerte megvédjék a gyerekek jogait, és érvényre juttassák az Egyesült Nemzetek gyermekjogi egyezményében foglaltakat.

Az Elhanyagolt és Bántalmazott Gyerekek Nemzetközi Szövetségét (ISPCAN) 1977-ban alapították az Amerikai Egyesült Államokban, székhelye Chicagóban van.

„A gyerekek dolgoztatása a visszaélések leggyakoribb fajtái közé tartozik, s a gyerekek jogainak megsértése is egyben.”

A gyerek-munkások alkalmazása elképesztő méreteket ölt szerte a világban. Egy ideig úgy tűnt, hogy a probléma kizárólag a fejlődő országokat érinti, de kiderült, hogy a fejlett társadalmakban ugyanolyan elkeserítő a helyzet.

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) becslése szerint a világon 200 millió gyermek dolgozik, s ebből 80 millióan Dél-Ázsiában. A nem kormányzati szervezetek viszont úgy gondolják, hogy csak Indiában a munkába állított gyerekek száma 115 millió. Latin-Amerikában és a Karib-szigeteken ez a szám 30 millióra tehető. Az Egyesült Királyság területén 1,5 millió kiskorú dolgozik illegálisan.

A gyerekeket gyakorlatilag minden munkaterületen alkalmazzák, feltűnnek a világ nagyvárosainak utcáin, autójavító műhelyekben, hotelekben, éttermekben, útszéli boltokban és szeméttelpeken. Megtalálhatóak a helyi és nemzetközi média által leleplezett, úgynevezett „jól jövedelmező” üzletágakban is – mint például a prostitúció –, valamint szőnyeg- és gyufagyárakban, kőbányákban. Mindez azonban a jéghegy csúcsa, hiszen a feltételezések szerint a gyerekeket leginkább a mezőgazdaságban és háztartási alkalmazottként állítják munkába.

A GYERKEKMUNKÁT ELLENŐRZŐ NEMZETKÖZI MUNKACSOPORT

Az ISPCAN (Az Elhanyagolt és Bántalmazott Gyerekek Nemzetközi Szövetsége) és a DCI (Nemzetközi Gyermekvédelmi Csoport) létrehozott egy munkacsoportot, amely 1994-1996 között működött, az IWGCL-t (A Gyermekmunkát Ellenőrző Nemzetközi Munkacsoport), mely jelentést írt – a világ számos pontján dolgozó magánszemélyek és szervezetek tapasztalataira építve – az Afrikában, Ázsiában, Európában, Latin-Amerikában, a Közel-Keleten és Észak-Amerikában dolgozó gyermekek helyzetének javítása érdekében.

A jelentés eredményei alapján két fő pontból álló programot dolgoztak ki.

1. Szükség van egy kampányra, mely a témát a figyelem középpontjába állítja, s lehetőséget teremt a stratégia megvitatására. Világszerte bátorítani kell a közvéleményt, valamint a gyerekeket, hogy vegyenek részt a gyermekmunka elleni küzdelemben.

2. Egy, a világ minden részén felhasználható programtervezetet kell készíteni, mely-figyelembe véve a területi és nemzetközi különbségeket – véget vet a gyermekmunkának.

Javaslatok:

Hatást kell gyakorolni a kormányok programjaira, és el kell fogadtatni egy olyan ütőképes tervezetet, amely a téma kutatásával foglalkozó csoportok eredményein alapul. Tapasztalatcserére van szükség azon országok nemzetközi gyermekvédelmi szervezetei között, ahol a probléma a gyerekek dolgoztatása. Biztosítani kell az aktivisták állandó részvételét, és segíteni kell munkájukat, valamint bátorítani kell őket, hogy céljaik elérése érdekében nyomást gyakoroljanak az adott ország kormányára. Ahol lehetséges, ott lehetővé kell tenni, hogy a dolgozó gyerekek aktívan részt vegyenek a mozgalom ügyeinek előmozdításában, és támogatni kell őket a munka-feltételeik jobbá tételében.

Ahhoz, hogy sikeres stratégia szülessen, figyelembe kell venni az adott ország politikai, gazdasági, kulturális és társadalmi helyzetét, és azt a kényszert, hogy gyakran a gyerek az egyetlen jövedelemszerző.

Az IWGCL jelentést készül írni a gyermekek munkába állításának okairól és körülményeiről, melyet egy, az egész világra kiterjedő, átfogó stratégia alapjaként használnának fel. A kutatásban hat kiválasztott terület vesz részt: Afrika, Ázsia, Európa, Latin-Amerika és a Karib-szigetek, Közel-Kelet és Észak-Amerika. A különböző országokban összegyűjtött adatok elemzése segítséget nyújt ahhoz, hogy tanulmány készüljön az adott térségről. Ezáltal átfogó képet kapunk a szociális, politikai, gazdasági és kulturális helyzetről, mely a gyerekmunkához vezet, s így könnyebben gátat vethetnek a visszaéléseknek.

A projekten dolgozó IWGCL-tagok szorosan együttműködnek a helyi, országos és területi önkéntesekkel, képviselőkkel, tudományos intézményekkel, különböző területek szakembereivel, a médiával, magánszemélyekkel és dolgozó gyerekekkel, akik érdeklődnek a szervezet munkája iránt.

A GYEREKEK RÉSZVÉTELE

A gyerekek bevonása az IWGCL munkájába rendkívül fontos és meghatározó része a projektnek, hiszen a gyerek-munkások fontos információval látják el a szervezetet. Éppen ezért egyenjogú résztvevőként, valamint a jobb jövőért való küzdelem főszereplőiként kezelik őket. Felszólalhatnak a saját érdekükben, s megvitathatják tapasztalataikat országos, területi, valamint nemzetközi szinten.

Ramu, Satwadi – Basrur (15 éves)

„A gyerekeknek szükségük van támogatásra ahhoz, hogy véget vethessenek a méltatlan bánásmódnak. Eddigi tapasztalataink szerint a felnőttek elhagyják a gyűlések helyszínét, amikor egy gyerek felszólal. Szeretném, ha ezen a gyűlésen türelmesen végighallgatnák őket. A világban minél több felnőttnek és gyereknek kell megtudnia, milyen körülmények között élünk.”

Shiva, Kumar – Banashankari – Bangalore (15 éves) „A felnőttek kasztokra, közösségekre oszlanak, s különbséget tesznek egymás között a vallásuk és a bőrük színe miatt. A gyerekek nem. Arra kérem a felnőtteket, hogy felejtsek el ezeket a különbségeket. Mindannyiunkban ugyanaz a vér folyik. Nem tudunk eleget sorstársainkról, ugyanígy, ahogy ők sem tudnak eleget rólunk. Kérem a csoportot, hogy teremtsen lehetőséget az információcserére. Szerintem az lenne a feladatuk, hogy segítsenek a gyerekek önállóvá válásában és abban, hogy az emberek meghallgassák őket.”

Manju, Ullur – Basrur (16 éves)

„A küzdelem céljával azt kellene kitűzni, hogy a gyerekek gürcölés helyett rendszeren dolgozhassanak. Ennek eléréséhez szükségünk van egymás, valamint a felnőttek segítségére. Csak így érhetünk el sikereket világszerte.” Ezeket a nyilatkozatokat azok a dolgozó gyerekek adták, akik részt vettek az IWGCL 1994-ben, az indiai Bangalore-ban tartott gyűlésén.